

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

SMÅKRAFT GREEN BOND 1 AS
Solheimsgaten 15
5058 BERGEN

Vår dato: 03.06.2022

Vår ref.: 202203944-12 Oppgis ved henvendelse **Saksbehandler:**

Deres ref.: Bjarne Vaage

Sigrun Birkeland Rawcliffe, sbi@nve.no

Oversending av revisjonsrapport om vannkraftverk i driftsfase og varsel om vedtak om retting - SMÅKRAFT GREEN BOND 1 AS - Røneid kraftverk i Luster kommune

Norges vassdrags- og energidirektorat viser til revisjon av SMÅKRAFT GREEN BOND 1 AS og oversender rapporten fra revisjonen som ble holdt 11.05.2022-12.05.2022. Revisjonen var varslet i brev av 30.03.2022.

Revisjonen resulterte i 5 avvik og 3 anmerkninger.

Rapporten beskriver de avvikene og anmerkningene som ble avdekket ved revisjonen.

NVE har i rapporten påpekt forhold som kan ha overføringsverdi til andre områder. NVE forventer at virksomheten bruker de vurderinger som ligger til grunn for avvik og anmerkninger i denne rapporten på andre relevante områder i virksomheten, selv om disse ikke har vært omfattet av denne revisjonen.

Dere må sende bekreftelse på at avvikene er rettet til nve@nve.no innen de angitte tidsfristene.

Dersom fristene ikke blir overholdt, varsler NVE om at vi vil vurdere å treffe vedtak om retting.

Dere kan uttale dere innen 3 uker etter at rapporten er mottatt.

Det er særlig viktig at dere korrigerer/supplerer opplysninger som gjelder saken. Dersom uttalelsen ikke er kommet til NVE innen fristen, vil vi legge til grunn opplysningene vi har i saken.

Med hilsen

Kristian Markegård
direktør

Mari Hegg Gundersen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Revisjonsrapport

Revidert enhet:	SMÅKRAFT GREEN BOND 1 AS, 921075758
Revisjonsdato:	11.05.2022-12.05.2022
Sted:	Røneid kraftverk i Luster kommune
Medvirkende fra revidert enhet:	Bjarne Vaage, HMS- og kvalitetsleder Martin Vangdal, VTA Petter Indrøy, Driftsansvarlig Henrik Røneid, Lokal tilsynsvakt
Revisorer fra NVE:	Randi Holme (NVE), medrevisor Sigrun Birkeland Rawcliffe (NVE), revisjonsleder
Seksjon:	Seksjonssjef Mari Hegg Gundersen, TBMV

1 Innledning

Formålet med revisjonen var å kontrollere om virksomheten oppfyller krav i regelverk, tillatelser og vedtak gitt i eller i medhold av lovgivningen NVE forvalter.

NVE følger i 2022 opp kraftverk som berører sjørretvassdrag. Røneid kraftverk er bygget på anadrom strekning i Kvernelvi som løper ut i elva Jostedøla 2,5 km oppstrøms Gaupnefjorden.

1.1 Grunnlag

Revisjonsgrunnlaget var følgende:

- LOV-2000-11-24-82: Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)
- FOR-2011-10-28-1058: Forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (IK-vassdrag)
- Godkjenning av detaljerte planer for miljø- og landskap for Røneid kraftverk (08.04.2015)
- Småkraft Green Bond 1 AS- Vassdragskonsesjon Røneid kraftverk i Luster kommune (01.11.2019)
- Bakgrunn for vedtak - Røneid kraftverk AS - Bygging av Røneid kraftverk i Kvernelvi (01.06.2010)
- Detaljplan for miljø og landskap for Røneid kraftverk (07.01.2015)

Revisjonsrapporten baseres også på dokumentasjon (mottatt i forkant og i etterkant av revisjonen) og opplysninger gitt under revisjonen.

1.2 Tema for revisjonen

Revisjonen omhandlet vannkraftverk i driftsfase med følgende tema:

- Internkontroll
- Skilting og merking
- Minstevannføring
- Omløpsventil

1.3 Generelle kommentarer

Revisjonen ble innledet med inspeksjon av nedre deler av rørgatetrase, kraftstasjonsområdet og elvestrekningen nedstrøms kraftverket. Terje Vedeler (adm.dir), Jørgen Hundven (driftsdirektør), David Inge Tveito (teknisk sjef) og Karina Halstensen Birkelund (marked) deltok digitalt på åpnings- og avslutningsmøtet. Det ble gjennomført to intervjuer. Revisjonen ble holdt i en god tone og dere bidro aktivt til å besvare de spørsmålene NVE hadde.

Internkontrollsystemet

Revisjonen viste at Småkraft AS jobber med å forbedre internkontrollsystemet. Vi ser for eksempel at dere har gjort et bra arbeid når det gjelder kartlegging av farer og problemområder ved Røneid kraftverk. Totalinntrykket vårt er imidlertid at det fortsatt gjenstår et betydelig arbeid før Småkraft AS har et tilfredsstillende internkontrollsystem. NVE har funnet avvik eller anmerkninger på alle paragrafer vi kontrollerte ved tilsynet. Vi har påpekt de samme manglene ved tilsyn av andre kraftverk som Småkraft AS har ansvar for. Dette er svært bekymringsfullt fordi Småkraft er en stor aktør.

Ansvars- og oppgavefordelingen ved Røneid kraftverk er ikke klart definert i prosedyrer og heller ikke avklart mellom driftspersonellet. Det ser ut til å føre til overlappende oppgaver mellom det operative driftspersonell og tilsynsvakt. I noen tilfeller ser det også ut til å være uklart hvem som har ansvar for hva. De ukentlige kontrollrutinene ved kraftverket ser ikke ut til å følge en fast sjekkliste, og funn og registreringer blir ikke dokumentert i internkontrollsystemet. Etter NVEs oppfatning fungerer ikke internkontrollsystemet etter hensikten ved Røneid kraftverk.

NVEs miljøtilsyn reviderte selskapet på konsernnivå i 2013. Revisjonsrapporten av 10.10.2013 viser flere av de samme funnene og kommentarene som nå. Vi oppfatter at det over lang tid har vært for liten vilje i selskapet til å sette inn og prioritere tilstrekkelige ressurser og fagkompetanse for å imøtekomme kravene som er satt til virksomheten og for alle kraftverkene dere drifter.

Vi forventer at Småkraft nå går raskt i gang med et systematisk arbeid på overordnet nivå i selskapet og ved hvert enkelt anlegg. NVEs veileder til forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (nr. 4/2018) kan være et nyttig verktøy. Dere kan også ta kontakt med oss ved spørsmål og behov for mer veiledning.

Omløpsventil

Omløpsventilen som er installert i Røneid kraftstasjon er et viktig avbøtende tiltak for å hindre stranding av sjørrret ved brå stans i kraftverket. Dere må ha kontroll på at ventilen fungerer med riktig kapasitet og funksjon. Småkraft overtok driften av kraftverket i 2019 etter Tinfos. Dere viste oss et dokument under revisjonen som ga noen opplysninger om omløpsventilen. Dere opplyste også om at dere jobber med å få tak i mer opplysninger fra leverandør og Tinfos, men at dette er krevende. Omløpsventilen ble testet for første gang i Småkraft sin regi, dagen før denne revisjonen. Dere kunne fortelle litt om testresultatene muntlig. Revisjon av Røneid kraftverk ble formelt varslet av NVE i mars i år. NVE mener dermed at funksjonstesting og analyse av måledata burde vært klart før revisjonen.

Andre forhold med behov for oppfølging

Opplysningsskilt om minstevannføringen

Et av kontrollpunktene under revisjonen var skilting og merking. Mye snø gjorde at vi ikke kom opp til inntaket ved tilsynet. Dere viste film fra webkameraet ved inntaket under åpningsmøtet. Vi påpekte at opplysningsskiltet for minstevannføring så ut til å mangle kontaktopplysninger til konsesjonær. Videre stilte vi spørsmål ved om det kommer tydelig frem på opplysningsskiltet hvor displayet er plassert. Vi anbefaler å oppdatere opplysningsskiltet slik at det tilfredsstillende NVEs skiltmal. Skiltmal for minstevannføring er tilgjengelig på våre nettsider, www.nve.no.

Revegetering

Under inspeksjonsdelen ble nedre del av rørgatetraseen kontrollert med fokus på revegetering. I de bratteste partiene ligger der mye sprengstein i dagen uten vegetasjonsdekke. Dette er ikke i samsvar med NVEs krav. Vi forventer at dere gjør tiltak for å bedre revegeteringen i dette området.

2 Funn

- 5 avvik
- 3 anmerkninger

Avvik er: brudd på krav i regelverk og tillatelser gitt i eller i medhold av energi- og vassdragslovgivningen og annen lovgivning NVE forvalter.

Anmerkning er: påpekning av forhold med forbedringsmuligheter eller et forhold som bør vurderes nærmere av virksomheten, men som ikke er brudd på gitte krav.

2.1 Beskrivelse av avvik

Avvik 1	
Krav	IK-vassdrag § 5 Første ledd andre setning pkt 4 (Organisering) <i>Internkontroll innebærer at den ansvarlige skal beskrive organisasjonen, herunder hvordan det kvalifiserte personell er organisert med ansvar, oppgaver og myndighet, jf. § 5 første ledd første setning.</i>
Avviket	Ansvar, myndighet og arbeidsoppgaver er ikke entydig plassert eller skriftliggjort når det gjelder landskap og miljø. Det er heller ikke skriftlig dokumentert hvem som har ansvar for at konsesjon og vilkår blir oppfylt, og hvem som har overordnet ansvar for internkontrollsystemet. Dette gjelder overordnet i Småkraft AS og for Røneid kraftverk spesielt.
Dokumentasjon	Tilsendt dokumentasjon og intervju.
Hvordan rette	Dere må dokumentere skriftlig hvem som har ansvar for landskap og vassdragsmiljø, internkontrollsystemet og hvem som har ansvar for at konsesjon med tilhørende vilkår blir oppfylt.
Frist for retting	31.08.2022

Avvik 2	
Krav	IK-vassdrag § 5 Første ledd andre setning pkt 5 (Registreringer) <i>Internkontroll innebærer at den ansvarlige skal foreta og protokollere de målinger og registreringer som er nødvendige eller pålagt for å sikre at anlegg og tiltak drives i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av vassdragslovgivningen, jf. § 5 første ledd første setning.</i>
Avviket	Dere kunne ikke legge frem tilstrekkelig dokumentasjon på omløpsventilens kapasitet eller at ventilen er programmert slik at dere unngår stranding av anadrom fisk ved brå stans i kraftverket. Dere kunne ikke legge frem skriftlig dokumentasjon på at omløpsventilen er funksjonstestet.
Dokumentasjon	Mottatt dokumentasjon og intervjuer.
Hvordan rette	Dere må dokumentere at omløpsventilen har tilstrekkelig kapasitet og fungerer etter hensikten. Dere må legge frem resultatene etter funksjonstesting og deres vurderinger av resultatene.
Frist for retting	31.08.2022

Avvik 3	
Krav	IK-vassdrag § 5 Første ledd andre setning pkt 7 (Konkretisere oppfylning av vilkår og betingelser) <i>Internkontroll innebærer at den ansvarlige skal konkretisere hvordan vilkår og betingelser satt i konsesjoner, godkjenninger og lignende skal oppfylles, jf. § 5 første ledd første setning.</i>
Avviket	Dere har ikke skriftliggjort hvordan dere skal sørge for å oppfylle konsesjonsvilkår og forutsetninger i vassdragskonsesjonen og godkjenninger. Dere har heller ikke utarbeidet dekkende skriftlige sjekklister som gjelder eksempelvis kontroll av inntaket, minstevannføring, omløpsventil og revegetering. Sjekklister for minstevannføring som ligger på stasjonsmappen til Røneid kraftverk ser ikke ut til å være i bruk ved anlegget.
Dokumentasjon	Mottatt dokumentasjon og intervjuer.
Hvordan rette	Dere må utarbeide en prosedyre og stedsspesifikk sjekklister for Røneid kraftverk som beskriver hvordan dere skal sørge for at pålagte konsesjonsvilkår og forutsetninger blir overholdt til enhver tid, eksempelvis minstevannføring, omløpsventil og revegetering. I prosedyren bør det fremgå hvem som skal utføre kontrollen, spesifisere sjekkpunkter, kontrollhyppighet og datakontroll/kontrollmålinger.
Frist for retting	31.08.2022

Avvik 4	
Krav	IK-vassdrag § 5 Første ledd andre setning pkt 8 (Avvikshåndtering) <i>Internkontroll innebærer at den ansvarlige skal utarbeide og gjennomføre rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge avvik, jf. § 5 første ledd første setning.</i>
Avviket	Avvikssystemet fungerte ikke etter hensikten under hendelsene med utvasking i rørgatetrase i 2019 og hendelsen med utvasking ved kraftstasjonen i 2021. Vi oppfattet også at det er noe uklar forståelse av avviksdefinisjonen blant de ansatte som fører til usikkerhet knyttet til hvilke hendelser som skal registreres i avvikssystemet.
Dokumentasjon	Tilsendt dokumentasjon og intervjuer.
Hvordan rette	Dere må sørge for en mer entydig og tilpasset definisjon av avvik. Avviksdefinisjonen må implementeres i organisasjonen og for Røneid kraftverk spesielt. Dere må beskrive for NVE hvilke tiltak og endringer av rutiner dere har gjort etter revisjonen for å sikre tilfredsstillende håndtering av avvik på vassdragsmiljø og landskap i fremtiden.
Frist for retting	31.08.2022

Avvik 5	
Krav	IK-vassdrag § 5 Første ledd andre setning pkt 9 (Systematisk gjennomgang av internkontrollen) <i>Internkontroll innebærer at den ansvarlige skal foreta systematisk gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt, f.eks. gjennom interne revisjoner, jf. § 5 første ledd første setning.</i>
Avviket	Skriftlig prosedyre for systematisk intern gjennomgang av internkontrollsystemet mangler. Dokumentasjon som viser systematisk ajourføring av internkontrollen mangler. Dagens rutine omfatter en tilfeldig utvelgelse av de kraftverk som skal gjennomføre en årlig internrevisjon. Det er dermed ikke gjennomført internrevisjon ved Røneid kraftverk, ikke angitt når dette skal gjøres eller hvor ofte dette skal foregå.
Dokumentasjon	Tilsendt dokumentasjon og intervjuer.
Hvordan rette	Dere må utarbeide en skriftlig prosedyre som beskriver hvordan dere skal sørge for systematisk oppdatering av internkontrollsystemet for Røneid kraftverk. Dere må beskrive en rutine som sikrer at oppdateringer av prosedyrer og interne gjennomganger blir dokumentert.
Frist for retting	31.08.2022

2.2 Beskrivelse av anmerkninger

Nr.	Beskrivelse
1	<p>IK-vassdrag § 5 Første ledd andre setning pkt 2 (Oversikt over vassdragsanlegget)</p> <p><i>Detaljkartet for anlegget ser ut til å være noe mangelfullt, for eksempel er ikke område for masselagring tegnet inn og anadrom strekning er ikke avmerket på kartet. Et oppdatert kart, der alle tilsynsobjekt er markert, kan være et godt verktøy for tilsynspersonellet.</i></p>
2	<p>IK-vassdrag § 5 Første ledd andre setning pkt 3 (Kunnskap og kompetanse)</p> <p><i>Vi har notert at dere har en kompetanseoversikt, men at denne viser begrenset kunnskap og kompetanse på landskap og vassdragsmiljø. Det bør være tydelig hvor dere eventuelt henter inn denne kompetansen eksternt. Vi er også usikre på om dere har en kompetanseplan og mål for å etablere denne kompetansen. Dere bør gjøre en analyse av de utfordringer og problemstillinger som finnes ved anlegget, og hvilken kunnskap som finnes i selskapet. Både formell kompetanse og praktisk erfaring kan inngå i vurderingen.</i></p>
3	<p>IK-vassdrag § 5 Første ledd andre setning pkt 6 (Farer og problemer)</p> <p><i>Kartlegging av farer og problemer ved Røneid kraftverk er noe mangelfull. Tema revegetering mangler for eksempel. Oppfølging av definerte problemområder er ikke fulgt opp tilstrekkelig for å redusere de definerte risikoforholdene.</i></p>